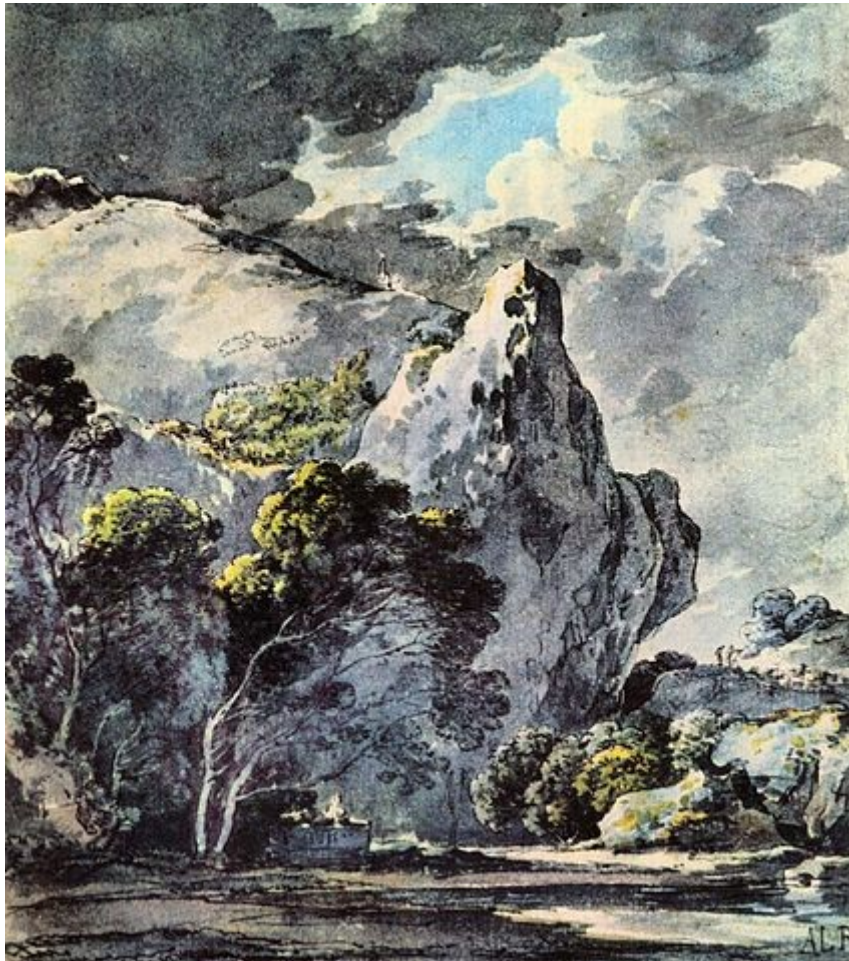

DO KLUBÍČKA SCHOULENÁ

Fragments pověsti o Kateřinské jeskyni

Snad nemusejí nenaplněné lásky nadarmo hynout?

KLUBÍČKO SE ROZMOTÁVÁ

Sedím v naší komůrce a všude ji vidím. Jak pobíhá kolem plotny a snaží se připravit nějakou pochutinu k obědu. Vidím zrcadlo, do něhož svými kaštanovými očima každé ráno hleděla. Vidím její postel s naducanou peřinou, do které každý večer uléhala a v ní snila své tajné sny. Vidím vázu na stole, to do ní denodenně přinášela čerstvá kvítka z louky, jež provoněla celý náš společný život.

Ale ta vůně bohužel uhasla.

/BaHa/

DO TMY SCHOULENÁ

Zemřela. Nikdo tomu nechce věřit, přesto již není úniku. Nejde to vrátit zpět.
/MaDi/

Je tam teplo, je tam klid. Žádné peklo - jenom lunny svit.
„Neboj se, neboj, už jenom kousek a budeš má!“
/ŠaS/

„Panečku, tady je ale tma!“ zvolala Kateřina, když se protáhla úzkým otvorem ve skále, kudy viděla před chvílí běžet zatoulané jehně. „Ovečko, kdepak jsi?“

„Nekřič tak, jenom ho víc vylekáš. V mých zdech si s tvým hlasem hraje ozvěna, a ta občas umí i vystrašit.“

„Kdo je to? Kdopak tu mluví? Nic nevidím, tak kde jste kdo?“ vyjekla Kateřina a o krok ustoupila, takže zády narazila do vlhké kamenné stěny.

„To jsem já, jeskyně,“ ozval se hluboký, jakoby ospalý hlas. „Moc často se tu člověk neukáže, už ani nevím, kdy jsem tu naposledy někoho viděla.“

„Zato já tu nevidím ani na krok,“ stěžovala si Kateřina. „Musím najít své ztracené jehňátko. Zaběhlo se sem, vyděsila ho bouřka,“ vysvětlovala.

„Být tebou, radila bych ti, ať se rychle vrátíš ke svému stádu a na něj zapomeneš. Při takovém dešti se z potůčku, který mnou protéká, stane dravá řeka, proti které jehně stejně nemá šanci. A ani ty ne, vždyť nevidíš na krok, nemůžeš přece riskovat, že ti noha uklouzne po kameni a stejný osud potká i tebe!“

„Ale já mu přece musím pomoci,“ řekla Kateřina a přes varování se vydala do tmy, přidržujíc se chladné stěny. „Povíš mi, kudy mám jít?“

„Říkám ti, vrať se,“ zopakovala chladným hlasem jeskyně, ale přesto v něm bylo možno zaslechnout cosi jako prosbu.

„Nemůžu...“ opakovala umanutě dívka a s třesoucíma se rukama dál šátrala po stěně.

/LuVa/

Co bych ti mohla říci? Přišla jsi do mě zemřít jako mnoho jiných před tebou. Do mě se chodí jenom umírat. Jsem hřbitov, plná kostí. Zásobnice smrti. Polknu tebe i tvou ovci, a nic se na světě nezmění. Pak přijdou jiní a budou zbytečky vašich těl dolovat z hlíny, prodávat vaše nohy a lebky nebo je vystavovat v muzeích. Zažila jsem to už tolikrát.

Ano, zažila. Asi si nikdo nevšimne toho slova. „Zažila.“ Jsem totiž živá! Považují mne za studený kámen, za díru balvanů, nějakou chemickou laboratoř, ale já už miliony let žiju a cítím. Když, Kateřino, jdeš mými chodbami, cítím tvé bosé nohy; šplouchá to ve mně, když šlapeš do kalužin; a já vdechuju všechn tvůj dech, a už ho nevydám.

Co bych ti mohla říci? Všichni sem chodí umírat. Ale jednou, to bylo už tak dávno, se přibelhala veliká medvědice. Zalezla až do mého nejzazšího koutu. A tam uprostřed hluboké tmy zrodila pět medvídat. Jako bych je zrodila já sama! Jakmile ze skalní brány vyběhlo tolik chundelatých těl, věděla jsem, že od této chvíle už smrti nepatřím. Že mohu zrodit život.

Kateřino! Utíkej, já tě nechci. Toužím vidět tvé děti, přiveď je ke mně do údolí, dál ne, opravdu si přeju slyšet jejich zlobení a křik. Ale své kosti jednou ulož někam jinam, pod rozkvetlé lípy, k mateřídoušce. Já už jsem ztěžkla všemi hnáty, žebry a lebkami, víc jich neunesu. Přijď ke mně žít, ne umírat.

Co bych ti mohla říci? Vy lidé žijete víc smrtí než životem. Ale já jsem živá! A budu dál čekat, až přestanou přicházet zoufalé pasačky a místo nich se objeví stovky a stovky dětí, až se začnou léčit mým vlhkým vydechováním, až je zaplaví radost z mých krápníků. Pak teprve začnu žít.

Ale ty sis už vybrala smrt.

/JaBr/

V BOUŘI SCHOULENÁ

V tu chvíli, jako by mé přání mlha vyslechla, se přede mnou rozprostře jeskyně.

/BaHa/

Je bouřka, stádo vyplašených a na kost promočených ovcí zmateně bečí a naráží jedna do druhé. Vyděšené jehňátko se jí ztratí a ona ví, že je ve velkém nebezpečí. Stádo je jako jeden celek silné, ale to malé jehně, nejslabší článek, je samotné vydáno napospas bouři a jeskyni. Je jako ztracené děťátko, které volá maminku. A ona ví, že za něj má zodpovědnost. Po celý svůj život, i když zatím nebyl moc dlouhý, jí důvěřuje, vidí v ní svoji druhou mámu. A ona teď ví, že ji zcela jistě hledá. Potřebuje pomoc, bez stáda nemá šanci.

Proto Kateřina opustila stádo. Ono se bez ní dokáže udržet naživu, kdežto jehňátko ne. V tu chvíli vůbec nepomyslela na vlastní bezpečí. Vydala se zachránit skoro člena své rodiny, vždyť ovce pro ni byly naprosto samozřejmou součástí jejího života.

/LuVa/

Protože Kateřina své ovečky tolik milovala a tolik jim důvěřovala, vrhla se přímo do chřtánu jeskyně a nechala se zavést hluboko, až úplně do tmy.

/PaSt/

Prásk, zahřmělo. Kateřina leknutím uskočila. Rychle naháněla ovečky zpět do ohrádky, aby se jí žádná vylekaná nezatoulala. Jenže hřmělo a blýskalo se nadále. Pak zjistila, že jí jedna chybí. Ta nejmenší, ustrašená. Vydala se ji hledat. Hned prvně ji napadla jeskyně poblíž paloučku, kde se ovečky pásly. Utíkala, něco uvnitř jí říkalo, že tam svoji ovečku nalezne. Blížila se k jeskyni a už z dálky slyšela „béééé,“ takové hlasité sténání. Vytáhla ze své brašny růženec a vešla do jeskyně. Nevěřila svým očím.

/VeNe/

Již delší dobu jsme nepadaly z nebe. Dlouho jsme nemohly svlažit letní parné dny, a zalít tak suchá pole. Konečně přišel den, kdy se naše kamarádka bouřka rozhodla, že udeří. Cítily jsme těžký a hustý vzduch, mírně se zatáhla obloha. Čekaly jsme. Jen jsme pozorovaly miniaturní postavičky, jak pobíhají sem a tam, rychle uklízejí seno nebo ženou svá zvířata domů z pastvy.

Všimly jsme si i malé pasačky, která svůj domov měla nejspíš daleko. Hnala své ovečky z kopce dolů, snad se chtěly schovat do místní jeskyně. Bouřka ale nepozorovala lidi, jen dávala rozkazy, kdy má udeřit hrom a kdy blesk. Stále jsme čekaly na výzvu, kdy budeme moci kapat a svlažit zemi.

Začalo to. Bouřka byla zlá. Byla šťastná, že se po dlouhých suchých dnech mohla rozdovádět. Všude se blýskalo, bylo tolik světla a my musely stále kapat a přidávat na síle. Bylo nám líto malé pasačky.

Všechny ovečky se krčily v jeskyni, ale ona stála na kraji a my jako kapky jsme jí chtě nechtě sjížděly po vlasech na obličej a mokřily její lehké šaty.

/TeSt/

Cítím kapky na své kůži i ve svých vlasech. Z mé halenky se pomalu stává hadr na podlahu. Jsem promočená nejen já, ale i ty mé chundelaté kuličky, které teď vypadají, jako by je spláchla snad celá naše řeka.

/TePe/

Bylo asi poledne, když jsem si lehla do trávy a pozorovala oblohu. Slunce svítilo a mně se začalo dělat nevolno, jaké bylo horko. Všechnu vodu jsem už měla vypitou. Rozhodla jsem se, že půjdu ke studánce do lesa pro novou. Ovce se vesele pásly, a tak jsem se odvážila a nechala je bez dozoru. Jakmile jsem zašla do lesa a ocitla se ve stínu, úplně jsem oživila. Rozhodla jsem se, že zbytek cesty ke studánce poběžím. Už jsem u ní skoro byla, když jsem najednou zakopla o kořen stromu a padala jsem k zemi.

Otevírám oči. Zjišťuji, kde to jsem. Ležím u studánky a velice mě bolí hlava. Je mi zima. Je šero, začíná pršet, a dokonce slyším, že bouří. Děším se. Nenávidím bouřky. Teď jsem si teprve vzpomněla na stádo. Rychle se snažím vstát. Vtom udeří...

/VoSt/

Uvelebím se pod svůj strom, splétám si vlasy do copu a koukám, jak ovečky hodují na sluníčkem vyhřáté travičce. Svazuji si cop lučním stéblem, pohlédnu na nebe a mírně se zděším. Tma, takové černo jsem snad ještě nikdy předtím nespatriila. To si snad někdo tropí legraci, pomyslím si. Vzduch už není tak svěží jako ráno, z příjemného větříku se teď stává doslova hrůzostrašná vichřice. Ovečky nepokojně pobíhají a tlačí se k sobě. Holky moje, ony se bojí, ale jak je mám utěšit, když já sama jsem tak velký strašpytel?

/TePe/

Svítilo slunce, snad proto vyšla Kateřina na louku, která se rozprostírala za jejím domečkem. Usadila se, aby viděla na všechny ovečky. Radostně si zpívala a vůbec si nevšimla, že se sluníčko schovalo za husté mraky. /KaPr/

DO OVČÍ VLNY SCHOULENÁ

Tento den neměl být jiný než ostatní. Ale jakmile jsem otevřela oči a vykročila, od prvních kroků z postele se mi nedařilo. Rozlila jsem krajáček, který jsem měla položený na nočním stolku, zděsila se při pohledu na sebe, a nejvíce mě vyděsily hodiny.

Běžela jsem do salaše, abych vyhnala ovečky na pastvu. Ale ty nikde! Celá zoufalá jsem se rozběhla za dům, jestli své ovečky neuvidím. V tu chvíli mě to ale vše došlo. Stříhání. Ano, dnes jsou přece na stříhání.

Vzala jsem si krajíc chleba a vydala se do ohrady za městem. Když jsem celá udýchaná a neupravená doběhla na místo střížby, uviděla jsem je, a hlavně tátu, který je stříhal jednu po druhé. Neměla jsem tuto činnost ráda a přiznávám se, že jsem nerada viděla, když moje holky ztrácely svá poznávací znamení (špínu, černé tečky, odstín vlny). Všechny pak byly takové lysé, vyšisované a stejné!

Když tato činnost skončila (chápu ale, že je potřeba vlny), tak čuvač vyběhl a všechny ovečky za ním. Hlídal je, snažil se o uspořádaný tvar stáda.

Neměla jsem dnes náladu. Zaspala jsem, nevzpomněla jsem si, že je den střížby, kterému se snažím vyhnout a který se marně pokouším zastavit. Bez naděje!

/TeSt/

Stříhání mých oveček mi vždycky láme srdce. Když vidím jejich smutný pohled, raději bych jim jejich vlnu nechala. Když však tatínek zavelí, nemám na vybranou. Otec tvrdí, že ovce nemohou být tak sobecké, aby si svou vlnu nechávaly pro sebe. „My je střežíme pod vlastní střechou, a ony nás musí hřát svou vlnou!“ vždycky nahlas káže.

Nechápu, jak o nich může mluvit, jako by byly jen kus masa. Když jsme u toho, nepřipustila bych, aby mým ovečkám někdo ublížil a chtěl si je dát k obědu. Na to bych se opravdu dívat nemohla! Prázdné místo v mém stádu už by nezaplnilo nic. Holky z vesnice se mi často smějí a říkají mi: „Ta ovčí holka“. Ony ani nikdo jiný nikdy nepochopí, co pro mě mé stádo znamená...

/PaSt/

Mé kamarádky, mé sestry, mé polštáře i mé zповědnice! Jste to vy ovečky, kterým se svěřuji! Jste to vy, ke kterým se choulím! Miluju vaši společnost, cítím vaši blízkost! Mám ráda ten pocit, když mé prsty projíždějí hustou vlnou. Chomáče vlny přebírám a čichám k nim. Když nadojím čerstvé mléko a ochutnám, cítím sílu. Sílu, kterou mi dáváte každý den. Možná za to, že se o vás starám. Ale já to dělám ráda! Každý večer, když společně usínáme, a já si mohu položit hlavu na některou z vás, se těším na další společný den. Můj život se přizpůsobil tomu vašemu. Bez vás bych život neměla...

/JaDi/

Mé malé stádečko ovcí! Znamená pro mě vše - obživu, potěšení i celodenní úkol. Mnohdy se mně nechce ráno ani vstávat a hnát ovečky na pastvu, ale co já bych pro ně neudělala? Vždyť ony mi také pomáhají! Ve dnech, kdy mi není nejlépe, stačí jeden pohled do toho chumlu, a svět je najednou krásnější. Najednou vím, že mám pro co žít. Obzvláště jedna, má nejmilejší, se drží vždy trochu stranou od houfu a je mi stále na blízku. To se ale nelíbí našemu uštěkanému hlídači, který nás na pastvu vždy doprovází a snaží se stádo držet pohromadě.

/PaSt/

Otáčely po mně své kudrnaté hlavy a přísahala bych, že to malé jehňátko se usmálo. Na chvíli jsem se posadila do měkké slámy a bezmyšlenkovitě jsem začala splétat své dlouhé vlasy do dvou copů.

Moje ovečky jsou pro mě teď pomalu celý můj život. Od té doby, co umřela maminka, se k nim pravidelně chodím vyplakat, když je mi smutno. Není nic lepšího než zabořit hlavu do jejich vlny!

Každý den je vodím na pastvu a náš Azor vždy jde se mnou. Podrbala jsem na hlavě jehňátko, které mě začalo štouchat do kolene. Jeho čupřinka mi připomněla, že jsme ho zapomněli ostříhat. Zvedla jsem se ze země a odběhla domů, abych se připravila na cestu na pastvu. Azor kolem mě vesele poskakoval a svým štěkotem určitě probudil půlku vesnice, stejně tak jako zbytek spících oveček.

/LuVa/

LÁSKOU SCHOULENÁ

Seděla pod mohutnou korunou polní lípy, do klubíčka schoulená, opřena o kmen stromu. Vítr jí pročesával vlasy, po bosých nožkách jí pobíhali mravenci a mezi prsty jí proklouzávaly bílé okvětní lístky krásné sedmikrásky.

Nic jiného už jí nezbyvalo. „Má mě rád? Nemá mě rád?“ pobroukávala si se slzami v očích a tenké kvítky luční květiny unášel vítr. Na tuto otázku už bylo pozdě. Dnes ráno to hlásili v kostele. Josífek se bude ženit.

Už je to roky, co se s ním seznámila. Bylo to na místní tancovačce, tuze se jí líbil, jenže on měl oči jen pro sousedovic Boženku. Božence nosil květiny, pomáhal jí se sbíráním borůvek, zkrátka na ní mohl oči nechat. Kateřiny si ale ani nevšiml. O tři roky mladší pasačka ovcí nebyla zřejmě nic pro něj.

Roky plynuly, a zemědělství ve Vilémovicích už moc nevynášelo. Starému Šilarovi nic jiného nezbyvalo než prodat půdu a začít přemýšlet o stěhování, třeba někam do úrodné Hané.

Rozkřiklo se to po celé vesnici. Dokonce i k Josífkovi se tato zpráva dostala.

/BaVo/

Já toužil po ní ve dne, v noci i ve snech! Když jsem jí nesl bochník chleba, třásla se mi kolena. Byl jsem šíleně rád při každém slůvku řečenému ke mně. Měl jsem chuť vykřiknout: „Káto, miluju tě!“ a hned obejmout ji v náručí a mít ji přitisklou u sebe. Snad cítila aspoň trochu se mnou... Snad nemusejí nenaplněné lásky nadarmo hynout...

/JaDi/

Ach, můj bože, já se do něho asi zamilovala!

/ŠaS/

TA OVČÍ HOLKA

Po dlouhé cestě jsem dorazil do malé vesničky. Na okraji údolíčka, poblíž bílých skal, stála dřevěná chaloupka, k níž byl přistavěn ovčín. Rozhodl jsem se zaklepat na dvířka a doufal, že pocestného vřele přijmou mezi sebe.

Po chvíli se ve dveřích objevila mladá dívka, nepříliš velké postavy, se širokým úsměvem na tváři, a zvala mě dál. Ihned vzala misku, nalila polévku a podala ji se slovy: „Berte si, strejčku.“

Holka to byla jako lusk, akorát na vdávání. Temné vlasy měla úhledně zapletené do dvou cůpků, na konci ozdobených červenou mašlí, která jí ladila k sukni. Oválný obličej se na vás ustavičně usmíval, a odkrýval tak roztomilé dolíčky ve tvářích. V dobrotivých tmavých očích se zrcadlily jiskřičky šibalství. Kolem nosu bylo pár rozverných pih.

/KaRe/

Kateřina. Prvním dojmem statečná a silná dívka, která dokázala svému otci se vším pomoci. I když práce byla často namáhavá, a téměř krutá.

Dívka měla hnědé oči, které o ní říkaly, že je velmi křehká. Na svých dlouhých vlasech občas nosívala šátek, jenž jí pomáhal, aby jí stále nepřekážely.

Postavou nebyla vysoká. Nebyla tlustá ani hubená, jednoduše obyčejná. Oblečení nebylo nijak výstřední. Nejčastěji jste na ní mohli vidět vesnické šaty, v nichž však její boky překvapivě vynikaly.

Kdokoli s Kateřinou měl co mluvit, hnedka zjistil, že to byla holka, kterou jen tak něco nevyvede z rovnováhy. I kdyby vám bylo nejhůře, Kateřina, silná dívka, by vás v tom okamžiku nenechala dlouho.

Byla trpělivá a svého tátu by nikdy neopustila.

/KaŠi/

U MAMINKY SCHOULENÁ

„Tatínku, vypravuj mi o mamince!“

„Ale ale, holka, co bych ti povídal... No, byla moc hodná...“

„Tatínku, vypravuj mi o tom, jak umřela!“

„Ale ale, holka, co tě to napadá? Na tom nic není...“

„Tatínku, vypravuj mi o tom, jak maminka umřela!“

„Ale ale, holka... Prostě najednou odešla...“

„Kam moje maminka odešla?“

„Víš, holka, my vlastně nevíme. My jsme maminku nenašli...“

„A kam teda maminka šla?“

„No... Hlídala ovce tam dole ve žlebu... A přišla bouřka...“

„A ta bouřka maminku odnesla?“

„Ne ne... Možná se šla jenom schovat do jeskyně...“

/JaBr/

Jak jsme psali o pastýřce Kateřině

Kdysi dávno žila chudá pastýřka ovcí. Maminka jí zemřela, a ona musela den co den vyvádět své ovečky na vyprahlé skalnaté pláni, bdít nad jejich kroky od samého rána, v úpalu i v dešti. Jednoho odpoledne se strhla bouřka. Vyděšená pasačka Kateřina dovedla své svěřence až k mohutnému portálu jeskyně. Zvířata a dívka čekaly, až se běsnící živel utiší. Ale jedno malé, to nejmilovanější, jehně zmizelo někde v černé sluji. A tam se za ním vydala také Kateřina. Nikdo už ji nespatriil.

Těmito slovy by se mohla vypravovat pověst o Kateřinské jeskyni, ukryté v jednom z hlubokých žlebů Moravského krasu. V semináři Svět literatury jsme se ji pokoušeli převyprávět znovu a jinak. Skrze psaní jsme odkrývali povahu nesmělé milovnice ovcí, přemítali nad životem uprostřed bečení, ba pokusili jsme se nahlédnout do její duše. Představovali jsme si ony poslední chvíle, prožívané v naprosté tmě, ve vlhku a mezi balvany.

Téma jeskyně jsme vybrali záměrně – s ohledem k projektu „Kras a pseudokras“, který na naší škole probíhá pod patronací zanícených přírodovědců. Zatímco však oni jen počítali vápnomilné rostliny a nakukovali do netopýřích děr, my jsme hledali nedozírné závrtky, propasti a dutiny v sobě samotných.

Studenti semináře se jako malíři pokoušeli plasticky vykreslit různé okolnosti tragického příběhu. Kdo vlastně byla tato nenápadná pastýřka? Proč zahynula kvůli pouhému zvířeti? A milovala vůbec něco jiného než to své stádečko? A jak to bylo vlastně s její maminkou? Myslím, že naše psaní nejlépe přiblíží slova jedné skromné tvůrkyně, jejíž jméno zůstane skryto:

„Mám stále pocit, že píšu samé blbosti. Všichni kolem mne pořád píšou, tvoří. Někteří dokonce i rýmují. A já? Každému tužka neustále jezdí po papíře, ale u mne? Snad jen tak pochoduje nebo se jen tak pomaličku courá. Doufám, že mé příběhy nebude muset někdo číst.“

DO KLUBÍČKA SCHOULENÁ

Snad nemusejí nenaplněné lásky nadarmo hynout?

Fragmenty pověsti o Kateřinské jeskyni

Napsali studenti semináře Svět literatury
Gymnázium, Ústí nad Orlicí
Školní rok 2012/2013

Barbora Havlová
Marita Diblíková
Šarlota Smetanová
Ludmila Vašátková
Jakub Brdíčko
Pavλίna Stránská
Veronika Nejedlá
Terezie Stráníková
Tereza Pečinková
Karolína Procházková
Vojtěch Stratílek
Jakub Diblík
Barbora Votavová
Karolína Rejmanová
Karolína Šilarová

Zdroje ilustrací:

Symbol na s.1, 13 vytvořil v roce 2006 Grzegorz Wysocki.
Zdroj: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cave_symbol.svg

Obraz na s.2 namalován Adrianem Ludwigem Richterem (Skalnatá krajina, 1840).
Zdroj: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Adrian_Ludwig_Richter_010.jpg